

Anita Chodkowska
(Warszawa)

MATERIAŁY MARIANA MORELOWSKIEGO
(1884 – 1963)
(III – 234)

Marian Morelowski urodził się w Wadowicach 2 marca 1884 r. Jego ojciec - Julian był prokuratorem, a następnie prezesem Sądu Karnego w Krakowie, matka Sabina z Langfortów. Marian Morelowski ukończył II Gimnazjum Humanistyczne w Krakowie, gdzie w 1902 r. zdał egzamin dojrzałości z odznaczeniem. W latach 1902 – 1905 studiował prawo i filozofię a następnie historię sztuki i filologię romańską na Uniwersytecie Jagiellońskim. Kontynuował naukę w latach 1905 – 1906 na Uniwersytecie Wiedeńskim. Od września 1906 do listopada 1907 r. studiował na Sorbonie i w Ecole des Hautes Etudes, pracując jednocześnie jako nauczyciel w polskiej szkole w Batignolles. Blisko rok spędził w Zakopanem przebywając na kuracji dla osób zagrożonych chorobą płuc. W r. 1908 powrócił do Wiednia by uzupełniać wiedzę w dziedzinie historii sztuki. Podjął wówczas pracę nad rozprawą z historii malarstwa i gobelinów francuskich i belgijskich XV w. Od jesieni 1911 do wybuchu I wojny światowej zatrudnił się jako nauczyciel gimnazjalny w II Państwowej Szkole Realnej i w gimnazjum żeńskim p. Kaplińskiej w Krakowie. Wykładał język polski i francuski oraz prowadził dodatkowe zajęcia z historii sztuki. W 1913 r. uzyskał stopień doktora filozofii z filologii romańskiej i historii sztuki na Uniwersytecie Wiedeńskim, na podstawie pracy *Die Naturschilderung in den Werken Bernardins de Saint Pierre*. Złożył również na ręce promotora - Maxa Dvoraka drugą, nadobowiązkową pracę: *Der Krakauer Schwanritter – teppisch und sein Verhältniss zu den französischen Teppichen des XV Jh.*. Była ona już ściśle związana z tematyką historii sztuki, której zdecydował się poświęcić.

Wybuch I wojny światowej zastał go w majątku rodzinnym żony, Koziczyn (pow. Świąciański). Jako poddany austriacki został zatrzymany i odesłany do Moskwy, gdzie przebywał pod dozorem władz. Już jesienią 1915 r. włączył się do akcji ratowania polskich zbiorów archiwalnych, bibliotecznych i muzealnych, w tym także dzwonów wywiezionych do Rosji. Sprawował funkcję sekretarza i kierownika biura, a następnie przewodniczącego Komisji Wykonawczej Wydziału Opieki nad Zabytkami Komitetu Polskiego. W r. 1917 został wiceprezesem Polskiego Towarzystwa Opieki nad Zabytkami. Towarzystwo to, podobnie jak analogiczne działające w Pińsku, mianowało go swoim honorowym członkiem. Dzięki działalności towarzystwa, Delegacja Polska zdołała w latach 1921 – 1923 odzyskać ok. 700 pak zbiorów polskich. Pod kierunkiem Mariana Morelowskiego prowadzone były prace inwentaryzacyjne poloników w Muzeum Rumiancowskim, w „Orużejnej Pałacie”.

Po powrocie do Polski, w listopadzie 1918 r. podjął dalsze prace mające na celu odzyskiwanie zbiorów polskich, wywiezionych podczas zaborów i I wojny światowej. Został referentem spraw rewindykacyjnych Biura Prac Kongresowych, z ramienia którego, w kwietniu 1919 r. wyjechał do Paryża i jako ekspert uczestniczył w konferencji pokojowej. Po powrocie pracował w Oddziale Krakowskim, Biura Prac Kongresowych pod kierunkiem prof. Jerzego Mycielskiego. W 1921 r. powołano go do Delegacji Polskiej w Mieszanej Komisji Specjalnej w Moskwie, początkowo jako sekretarza głównego, następnie jako członka i kierownika Wydziału Rewindykacji Muzealnych.

Po zakończeniu prac Delegacji powrócił do kraju i od 1 lipca 1926 r. sprawował funkcję kustosza zbiorów państwowych na Wawelu w Krakowie. Szczególne zasługi położył przy pozyskiwaniu i inwentaryzacji zbiorów muzealnych. Z początkiem 1930 r. przeszedł na emeryturę i rozpoczął pracę na Wydziale Sztuk Pięknych, Uniwersytetu Stefana Batorego (USB) w Wilnie, jako zastępca profesora historii sztuki. Habilitację uzyskał na podstawie

rozprawy: *Korona i hełm znalezione w Sandomierzu a sprawa korony Witolda I grobów dynastycznych w Wilnie* na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie u prof. W. Podlachy. Po zatwierdzeniu habilitacji w 1934 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym historii sztuki i do 1939 r. pełnił funkcję prodziekana Wydziału Sztuk Pięknych USB. Pracę dydaktyczną zarówno na Wydziale Sztuk Pięknych jak i na Wydziale Humanistycznym USB kontynuował do 15 grudnia 1939 r., następnie podjął tajne wykłady.

W Wilnie sprawował również funkcję zastępcy, a następnie przewodniczącego Komisji artystyczno – historycznej ratowania katedry wileńskiej, był członkiem Okręgowej Komisji Konserwatorskiej, Miejskiej Komisji restaurowania zabytkowego gmachu ratusza oraz członkiem i wiceprezesem Społecznej Komisji Urbanistycznej, przewodniczącym uniwersyteckiej Komisji tablic pamiątkowych dla mężów zasłużonych około Wilna w ubiegłych wiekach a także przewodniczącym sekcji programowej Komitetu Pogrzebu Serca Marszałka w 1936 r.

W 1945 r. repatriowany, objął stanowisko profesora nadzwyczajnego KUL, gdzie zorganizował i kierował katedrą historii sztuki. W roku następnym uzyskał tytuł profesora zwyczajnego. W 1947 r. podjął wykłady na Uniwersytecie Wrocławskim, łącząc oba zajęcia do 1949 r. Jesienią tegoż roku przeniósł się do Wrocławia prowadząc wykłady zleczone do 1952 r. W r. 1953, jako profesor nadzwyczajny, został kierownikiem katedry historii sztuki, Uniwersytetu Wrocławskiego, a w r. 1958 funkcję tę pełnił już jako profesor zwyczajny. W 1960 przeszedł na emeryturę, ale wykłady zleczone prowadził jeszcze kolejne dwa lata. Zasłużył się przy odbudowie zabytków Wrocławia i Śląska. W latach 1958 – 1959 brał udział w pracach zespołu dokonującego przejęcia zabytków polskich wywiezionych na czas wojny do Kanady.

Był organizatorem i przewodniczącym Sekcji Historii Sztuki przy Towarzystwie Przyjaciół Nauk w Wilnie (od 1930 r.) oraz współpracownikiem Komisji Historii Sztuki, Polskiej Akademii Umiejętności (od 1919/20 r.), członkiem Komitetu Historii i Teorii Sztuki PAN oraz członkiem korespondentem Académie Royale d'Archéologie de Belgique. Odznaczony: Krzyżem Oficerskim Orderu Polonia Restituta (1926 r.), Krzyżem Oficerskim Orderu Leopolda III (1934 r.) oraz Krzyżem Kawalerskim Legii Honorowej (1939 r.).

Jego zainteresowania obejmowały wiele zagadnień z dziedziny historii sztuki, szczególnie wiele pracy poświęcił badaniom zabytkowych tkanin i piastowskich insygniów królewskich. Zajmował się związkami średniowiecznej sztuki polskiej ze sztuką nadmozańską i francuską. W pracach z dziedziny historii Śląska swoją uwagę poświęcił kwestii polskości w rozwoju artystycznym tego regionu. Był autorem licznych prac i artykułów. Zasłużony w dziale ochrony zabytków a zwłaszcza polskiego dziedzictwa kulturowego na Śląsku.

Zmarł we Wrocławiu 24 lipca 1963 r., pochowany został w Krakowie na cmentarzu Rakowickim. Był dwukrotnie żonaty: z Martą z Bortkiewiczów a po jej śmierci, która nastąpiła w 1918 r., z Leną z Tochtermannów z którą miał syna Stanisława (ur. 1931 r.) i córkę Marię (ur. 1937 r.)

Materiały Mariana Morelowskiego wpłynęły do Archiwum PAN w 1979 r. przekazane przez Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Wrocławiu, w formie daru (Ks. nab. 1546). Prace porządkowe nad zespołem prowadziła mgr Anita Chodkowska od 1998 r.. Prace zakończono w maju 2004 r., ich wynikiem jest inwentarz opracowany zgodnie z metodami przyjętymi w Archiwum PAN. Rozmiar spisu wynosi ok. 3,3 mb. Podzielona została na 7 zasadniczych grup, dołączono 9 aneksów. Zawiera materiały z lat 1905 - 1964.

Grupa I, jest najliczniejsza - 141 jednostek i zawiera materiały twórczości naukowej pochodzące z lat 1913 – 1960, ułożone w 7 podgrupach: A. Prace; B. Artykuły i referaty; C. Skrypty i wykłady; D. Recenzje, opinie, ekspertyzy; E. Prace popularno - naukowe, wystawy; F. Przemówienia, wspomnienia pogrzebowe; G. Materiały warsztatowe. W

pierwszej podgrupie, złożonej z 32 jednostek pochodzących z lat 1913 – 1958 umieszczono rękopisy i maszynopisy większych opracowań ułożonych w porządku chronologicznym. Zauważyć można tu trzy większe partie materiałów łączących się zarówno tematycznie jak i chronologicznie. Są to prace dotyczące kolejno: zabytków Wilna, sztuki mozańskiej oraz jej związków ze sztuką polską i zabytków Wrocławia i Śląska. Podobny układ daje się zauważyć w podgrupie B i G W podgrupie drugiej, składającej się z 40 jednostek, z lat 1914 – 1960 znalazły się artykuły i referaty ułożone rzeczowo i chronologicznie. Do jednostek zbiorczych dołączono aneksy. Kolejna podgrupa C składa się z ośmiu jednostek pochodzących z lat 1930 – 1952. Znalazły się tu wyciągi i szkice z wykładów z czasów profesury na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie oraz wykład i skrypt przygotowany w czasie pracy na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, a także fragmenty podręcznika do historii sztuki Śląska, z czasów profesury na Uniwersytecie Wrocławskim. W podgrupie D umieszczono trzy jednostki z lat 1924 – 1962 zawierające recenzje prac publikowanych oraz opinie i ekspertyzy, dzieł sztuki i prac konserwatorskich, opracowane przez M. Morelowskiego. Wśród materiałów, pochodzących z lat 1927 – 1957, zgromadzonych w kolejnej podgrupie – E, złożonej z 5 jednostek znalazły się artykuły popularne publikowane w dziennikach oraz dokumentacja przygotowywanych przez M. Morelowskiego wystaw i przewodników po zabytkach Śląska. Dwie jednostki, z lat 1933 – 1958 zawiera podgrupa F. W pierwszej znalazły się przemówienia wygłaszane na tematy ochrony zabytków i rewindykacji polskich dzieł sztuki, w drugiej - wspomnienia i nekrologi zmarłych przyjaciół i współpracowników. Ostatnia podgrupa to materiały warsztatowe z lat 1920 – 1961, w układzie chronologiczno – rzeczowym. Autorka inwentarza, trzymając się chronologii, starała się nadać materiałom układ od szczegółu do ogółu, dlatego jako pierwsze znalazły się jednostki, w których udało się zgrupować dokumenty dotyczące zagadnień szczegółowych a jako ostatnie znalazły się jednostki opatrzone wspólnym tytułem „historia sztuki”.

Grupa II podzielona została na 2 podgrupy A. Działalność organizacyjna i naukowa, B. Materiały działalności zawodowej, społecznej i wydawniczej; liczy ona 18 jednostek z lat 1915 – 1962. W pierwszej podgrupie (materiały z lat 1924 – 1961, 9 j.) umieszczono materiały współpracy z Uniwersytetami: Stefana Batorego w Wilnie i Wrocławskim, a także Wrocławskim Towarzystwem Naukowym. W podgrupie B (9 jednostek z lat 1915 – 1962) znalazły się archiwalia dokumentujące współpracę M. Morelowskiego z Polskim Towarzystwem Opieki nad Zabytkami Przeszłości i Kultury w Moskwie, Delegacją Rzeczypospolitej Polskiej w Specjalnej Komisji Mieszanej oraz z innymi instytucjami związanymi z rewindykacją, konserwacją i ochroną dzieł sztuki. W jednostkach 151 – 157 umieszczono raporty i sprawozdania, a także korespondencję zawierającą cenne informacje o odnajdywanych zabytkach.

Grupa III licząca 3 jednostki archiwalne z lat 1905 – 1964 zawiera dokumenty osobiste, dokumenty przebiegu nauki na Uniwersytetach Jagiellońskim i Wiedeńskim, oraz pracy w Polskiej Szkole w Batignolles i innych. Do materiałów biograficznych dołączono odpisy z akt personalnych Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie.

Korespondencja jest bardzo niewielka, dlatego zajmuje tylko 1 jednostkę, w której umieszczono łącznie korespondencję wychodzącą i wpływającą z lat 1921 – 1960. Jednostkę zaopatrzone w aneksy.

W grupie V, liczącej 3 jednostki z lat 1923 – 1959 znalazły się materiały o twórcy spuścizny. Umieszczono tu recenzje, cytowania i omówienia prac i wystąpień M. Morelowskiego oraz jego polemiki. Jednostki, które tego wymagały zaopatrzone w aneksy.

Grupa VI - materiały osób obcych i grupa VII – załączniki zawierają po 1 jednostce. W pierwszej z nich znalazły się pojedyncze dokumenty z lat 1917 (?) – 1955 oraz fragment większej pracy T. Prubora (Karol Iwanicki): *Rozwój architektury i umiejętności z nią*

związanych od średnich wieków do XIX w. W grupie załączników umieszczono publikowane artykuły popularno – naukowe autorstwa M. Morelowskiego, do jednostki dołączono aneksy.

Materiały Mariana Morelowskiego znajdują się ponadto w Bibliotece Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu oraz w Centralnym Archiwum Państwowym Litwy, dokumenty Uniwersytetu Stefana Batorego sygn. F.175 ap.1 j.Bb-752. Materiały dotyczące pracy w Delegacji Polskiej Mieszanej Komisji Specjalnej oraz organizacji pogrzebu serca marszałka Józefa Piłsudskiego znajdują się w Archiwum Głównym Akt Dawnych, sygn. 393/0. W Archiwum PAN materiałom Mariana Morelowskiego nadano sygnaturę III – 234, numer 347, bazy szukajwarchiwach.

Inwentarz spuścizny liczy 168 jednostek archiwalnych, dołączono doń 10 aneksów.

Źródła i bibliografia

Materiały Mariana Morelowskiego, Archiwum Polskiej Akademii Nauk: sygn. III – 234, j.a. 159 – 161

Centralne Archiwum Państwowe Litwy, dokumenty Uniwersytetu Stefana Batorego, F.175 ap.1 j.Bb-752

Karpowicz M.: *Bibliografia prac M. Morelowskiego*, Biuletyn Historii Sztuki, 1962, r. 24, s. 239 - 242

Złat Mieczysław: *Morelowski Marian*, w: *Polski Słownik Biograficzny*, Wrocław 1976, t. XXI, z. 91, s. 767 – 678

Złat Mieczysław: *Marian Morelowski*, w: *Uczni wrocławscy 1945 - 1979*, Wrocław 1980, s. 49 - 50

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

I. Materiały twórczości naukowej	1 – 141
A. Prace	1 – 32
B. Artykuły i referaty	33 – 73
C. Skrypty i wykłady	74 – 81
D. Recenzje, opinie, ekspertyzy	82 – 84
E. Prace popularno - naukowe, wystawy	85 – 89
F. Przemówienia, wspomnienia pośmiertne	90 – 91
G. Materiały warsztatowe	92 – 141
II. Materiały działalności organizacyjnej, naukowej, zawodowej, społecznej i wydawniczej	142 - 159
A. Działalność organizacyjna i naukowa	142 - 150
B. Materiały działalności zawodowej, społecznej i wydawniczej	151 – 159
III. Materiały biograficzne	160 – 162
IV. Korespondencja wychodząca i wpływająca	163
V. Materiały o twórcy zespołu	164 – 166
VI. Materiały osób obcych	167
VII. Załączniki	168
Aneksy	1 – 10

I. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ

A. Prace

1. *La description de la nature dans les Oeuvres de Bernardin de Saint Pierre*

Praca doktorska

1913, masz. j. franc., l., k. 130

2. Jw.
Praca
1913, masz. j. franc., l. k. 255
3. *Znaczenie baroku wileńskiego XVIII w.*
Praca, fragmenty
1934 - 1940, rkp., masz., druk, l., k. 170
Druk: Wilno 1940
4. *Architektura wileńska XIV i XV w. a Visby - Wilno - Troki 1323 - 1406*
Praca, fragmenty
1940 - 1941, rkp., masz., l., k. 63
5. *Najstarsze Wilno*
Praca, fragmenty, różne wersje i warianty
1940 - 1941, rkp., masz., l., k.120
6. Jw.
Praca, cz. 1 fragmenty, różne wersje i warianty
1940 - 1941, rkp., masz., l., k.154
7. *Wielki plan rekonstrukcyjny Wilna z czasu przed r. 1655*
Zamki o obwarowania Wilna od końca średniowiecza do r. 1655 w świetle nowych danych
Praca, fragmenty, objaśnienie numerów, kolorów i znaków
1940 - 1941, rkp., masz., j. pol., ros., l., k.142
8. *Historia sztuki w Polsce*
Praca, fragmenty
1945 - 1947, rkp., masz., l., k.222
9. *Ren czy Moza, Sekwana i Rodan*
Moza wyprzedza Ren
Praca, fragmenty, przypisy, notatki
1947, b.d., rkp., masz., j. franc., pol., l., k.164
10. *Oeuvres d'art Mosan inédites et pas connues conservées en Pologne depuis le XII siècle*
Praca, wstęp, fragmenty
Ok. 1948, rkp., masz., j. franc., l., k.127
11. Jw.
Praca, fragmenty, różne wersje i warianty
Ok. 1948 - 1949, rkp., masz., j. franc., l., k. 115
12. *Oeuvres d'art Mosan inédites et pas connues conservées en Pologne depuis le XII siècle*
Praca, fragmenty, różne wersje i warianty
Ok. 1948 - 1949, rkp., masz., j. franc., l., k. 89
13. Jw.
Praca, fragmenty, różne wersje i warianty
Ok. 1949, rkp., masz., j. franc., l., k. 83

14. Jw.
Praca, fragmenty, różne wersje i warianty
Ok. 1949, rkp., masz., j. franc., l., k. 63
15. *Oeuvres d'art Mosan inédites et pas connues conservées en Pologne depuis le XII siècle*
Praca, fragmenty, różne wersje i warianty , podpisy pod reprodukcje
Ok. 1949, rkp., masz., druk, j. franc., pol., l., k. 131
16. *Rozwój urbanistyczny Wrocławia średniowiecznego i jego znaczenie dla rozwoju miasta w dobie nowożytnej*
Praca, fragmenty, objaśnienia planu rozwoju urbanistycznego miasta, różne wersje i warianty
Ok. 1950, rkp., masz., l., k. 212
17. *Urbanistyka Wrocławia średniowiecznego od czasów Bolesława Chrobrego do wygaśnięcia Jagiellonów królów czeskich, władców Śląska od 1471 do 1526*
Praca, fragmenty, różne wersje, notatki
1952, rkp., masz., l., k. 198
18. Jw.
Praca, fragmenty, różne wersje, notatki
Ok. 1952, rkp., masz., l., k. 168
19. Jw.
Praca, fragmenty, różne wersje, notatki
Ok. 1952, rkp., masz., l., k. 190
20. *Rozwój urbanistyki Wrocławia od końca rządów jagiellońskich (1526) aż do zburzenia wszystkich fortyfikacji w roku 1807*
Praca, fragmenty, tekst główny, niekompletny
Ok. 1952 - 1954, rkp., masz., l., k. 79
Druk: [w:] *Wrocław - rozwój urbanistyczny* Warszawa 1956
21. *Z badań nad romańskimi zabytkami Wrocławia i Sobótki*
Praca, różne wersje
Po 1952, rkp., masz., l., k. 134
22. Jw.
Praca, różne wersje 1 egz.
1956, rkp., masz., l., k. 188
23. Jw.
Praca, różne wersje 3 egz.
1956, rkp., masz., l., k. 187
24. Jw.
Praca, różne wersje 4 egz.
1956, rkp., masz., l., k. 131
25. *Architektura sakralna w Polsce*

- Praca, fragmenty, wstęp, różne wersje
1956, masz. z popr. rkp., l., k. 147
Druk: Warszawa 1956
26. Architekci i budowniczości *Allemagne, Autriche XIII - XVIII w.*
Fragmenty haseł słownikowych
Ok. 1957, rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 196
27. Jw. *Autriche, Bohemie, Tchequie XIV - XIX w.*
Fragmenty haseł słownikowych
Ok. 1957 rkp., masz., j. franc., niem, pol., l., k. 98
28. Jw. *Belgique XIV - XIX w.*
Fragmenty haseł słownikowych
Ok. 1957, rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 130
29. Jw. *Danemark, Hongrie, Norvège, Suède XII - XIX w.*
Fragmenty haseł słownikowych
Ok. 1957, rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 147
30. Jw. *Jean Bernard Fischer von Erlach (1656 - 1723), Jean François de Cuvilliers 1695 – 1768*
Fragmenty haseł słownikowych
Ok. 1957, rkp., masz., druk., j. franc., pol., l., k. 132
31. Jw. *Pologne, La Silésie XIII - XIX w.*
Fragmenty haseł słownikowych
Ok. 1958, rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 198
32. Jw. *Pologne, La Silésie XIII - XIX w.*
Fragmenty haseł słownikowych
Ok. 1958, rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 150
- B. Artykuły i referaty**
33. Ewangeliarz płocki księżnej Anastazji XII w.
Mickiewicz jako esteta
Opis przyrody w dziełach J. Krasickiego
Wpływ sztuk pięknych na literaturę i początki jego w Polsce (i roli sztuk pięknych w twórczości Krasickiego)
Artykuły, streszczenie, notatki, fragmenty
1914 - 1935, b.d. rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 186
34. Arrasy i gobeliny
Artykuły, streszczenia
1922 - 1927, rkp., masz., j., franc., pol., l., k.130, zob. aneks 1
35. *Nieznany karton do arrasów serii „Potopu” a Coxcyen i Tons*
Trzy toruńskie obrazy męki Pańskiej i ich znaczeniu dla historii malarstwa w Polsce w końcu XV w.
Artykuł, streszczenie

Ok. 1929 - 1930, rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 50
 Druk: 1. „Przegląd Historii Sztuki” 1929 no 4

36. *Artyści polscy na wychodźstwie w Rosji XVII wieku*
Muzeum Ordynacji hr. Krasieńskich w Warszawie
O trzech wiążących się grupach malarzy, rzeźbiarzy i snycerzy Polaków szkoły
krakowskiej XVIII w.
Włócznie św. Maurycego i korona płocka doby piastowskiej XIII w.
Zabytki insygnialne i kościelne XII w. związane z Bolesławem Kędzierzawym i ze szkołą
Godefroid de Claire
 Artykuły i streszczenia
 1929 - 1930, rkp., masz., j. franc., pol., l., k.80
 Druk: 2. „Bulletin de l'Academie Polonaise des Sciences et des Lettres” 1929
 3. „Sprawozdania Polskiej Akademii Umiejętności” 1930, t. 35, nr 4, s. 5 – 8
 4. „Sprawozdania Polskiej Akademii Umiejętności” t. 36 nr 10, s. 15 – 16
37. *Łośy skarbcza koronnego od czasu rozbiorów*
Skarbiec Koronny na Wawelu i jego reaktywowanie
Uwagi uzupełniające do materiałów M. Morelowskiego dotyczących uzyskania od Prus
zabytków Skarbcza Koronnego na Wawelu i innych muzealiów polskich
 Referaty i odczyty m. in. dla MWRiOP, Departament Sztuki
 1929 - 1930, rkp., masz., druk, j. niem., pol., l., k.183
 Druk: 1. „Sprawozdanie Towarzystwa Naukowego we Lwowie” 1929, nr 3
38. *Sztuka wileńska*
 Pejzaż i kościoły Wilna. Artykuły, fragmenty
 1931 - 1940, b.d. rkp., masz., druk, j. franc., pol., l., k. 208, zob. aneks 2
39. *Jw.*
 Prace archeologiczne i konserwatorskie. Artykuły i fragmenty
 1931 - 1942, rkp., masz., l., k. 92, zob. aneks 2
40. *Historia sztuki Wilna*
Znaczenie baroku wileńskiego
 Artykuł, fragmenty; odczyt
 1934, b.d. rkp., masz., druk, l., k.91
41. *Rotundy, Wawel, Gniezno...*
Tyniec, Wawel i Wallonia
Wawel, Wallonia i Walgierz Udały
 Artykuły, fragmenty, notatki
 1934 - 1948, rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 96
42. *Die Burgen in Neu Traken*
Zamek najeziorny w Trokach a źródła formy zachodnie i czarnomorskie. Studium z
dziejów architektury i urbanistyki karaïmsko - tatarsko - ormiańskiej
 Artykuł, różne wersje i warianty, notatki
 1941 - 1946 rkp., masz., j. franc., niem., pol., l., k. 209
 Druk: 2 „Myśl karaïmska” uzup. do „Sprawozdań TNW Wydz. II” 1946

43. *Uwagi o pozaniemieckich a w szczególności polskich zasługach około rozwoju sztuk pięknych na Pomorzu Środkowym i Wschodnim*
Artykuł, różne wersje i warianty
1945, rkp., masz., j. niem., pol., l., k. 95
44. Jw.
Zasługi polskie w rozwoju sztuk pięknych na Pomorzu i w Prusiech Wschodnich
Artykuły, różne wersje i warianty
1945, rkp., masz., j. niem., pol., l., k. 156
45. *Najstarsza płaskorzeźba w Polsce wczesnopiastowskiej*
Zabytki XII w. w Krakowie, Płocku, Lubiniu i Wrocławiu a drzwi gnieźnieńskie i Strzelno
Związki drzwi gnieźnieńskich z zabytkami XII w. w Płocku, Lubiniu, Strzelnie, Wrocławiu i
Krakowie na tle problemów rodzimości
Artykuły, notatki
1949 - 1954, rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 203
46. *Tympanon Marii Włostowiczowej i Świętosława na tle rozwoju rzeźby we Wrocławiu XII w.*
Artykuł, różne wersje i warianty, fragmenty
1950, rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 179
47. *Nowe dane do historii urbanistyki i sztuk pięknych we Wrocławiu XII - XIII wieku*
Rozwój urbanistyki Wrocławia XII - XIII wieku przed kolonizacją 1241 - 1242 r.
Streszczenia referatów, różne wersje i warianty
1950 - 1952, rkp., masz., l., k. 102
48. *Znaczenie kultury wrocławskiej XII w. dla dalszego rozwoju sztuki tutejszej XIII i XIV w.*
Załączniki, fragmenty, notatki
Ok. 1950, rkp., masz., l., k. 84
49. *Architektura i rzeźba XII w. na wrocławskim Ołbinie*
Pochodzenie artystów ołbińskiego portalu romańskiego u Marii Magdaleny we
Wrocławiu
Studia nad architekturą i rzeźbą na wrocławskim Ołbinie w XII w.
Widoki romańskiego opactwa na wrocławskim Ołbinie z lat 1562 - 1752
Artykuły, streszczenia, fragmenty
1950 - 1956, rkp., masz., druk, j. franc., pol., l., k. 100
50. *Rotunda Jaxy na Ołbinie*
Artykuł, cz. 2
Ok. 1950, rkp., masz., j. niem., pol., l., k. 89
51. *Do artykułu o neumach ms. 140 Biblioteki Katedralnej Płockiej*
Gdzie leżała Arroasia macierz protegowanych Piotra Włostowica
Jean Baptiste Mathieu a przełomowe zmiany w architekturze Śląska w drugiej połowie
XVII go i w pierwszej połowie XVIII w.
Nowe koncepcje w architekturze Śląska i Czech w końcu XVII w a sztychy Posta
Pérelle'a, Marota i rozprawa Morpera

- Rękopisy iluminowane w Polsce XI, XII w.*
 Artykuły, streszczenia, notatki
 1951 -1954, rkp., masz., l., k. 113
52. *Udział Polski w leodyjskiej, paryskiej i rotterdamkiej wystawie sztuki mozańskiej 1951 – 1952*
 Artykuł, różne wersje i warianty
 1952, rkp., masz., l., k.182
 Druk: „Biuletyn Historii Sztuki” 1953, R. 15, nr 1
53. *Zapomniane, niedostatecznie opracowane i ostatnio odkryte zabytki romańskie Wrocławia i Sobótki*
 Referat, brulion i 2 egzemplarz
 1952 - 1955, rkp., masz., l., k. 187
54. Jw.
 Referat, 3 i 4 egzemplarz
 1952 - 1955, masz., z dop. rkp., l., k. 141
55. Jw.
 Streszczenie referatu, bibliografia, załączniki, wypisy
 1952 - 1955, rkp., masz., l., k. 81
56. *Ślady polskiej twórczości architektonicznej, malarskiej i rzeźbiarskiej na Śląsku*
 Artykuły i referaty, streszczenia
 1952 - 1956, rkp., masz., l., k. 127, zob. aneks 3
57. *Fryderyk Bernard Wernher i jego ilustrowana „Topografia Śląska” z lat 1744 - 1768*
Ocalone rękopisy ilustrowanej „Topografii Śląska” F.B. Wernhera z lat 1744 - 1768
 Streszczenia referatów, różne wersje
 Ok. 1952, rkp., masz., l., k. 178
58. *Dzieje artystyczne głównego gmachu Uniwersytetu Wrocławskiego im Bolesława Bieruta*
Dzieje artystyczne wrocławskiego gmachu Biblioteki Ossolineum
 Artykuły, różne wersje i warianty
 Ok. 1953 rkp., masz., l., k. 250
59. *Tomasz Makowski renesansowy grafik polski i jego miedzioryty w Ossolineum i inne inedita*
 Artykuł
 Ok. 1953, rkp., l., k. 81
60. Jw.
 Artykuł różne wersje i warianty, notatki
 Ok. 1953, rkp., masz., l., k. 235
61. *Drzwi gnieźnieńskie ich związki ze sztuką zagraniczną a problemy rodzimości w kształtowaniu i w technice*
 Artykuł, różne wersje i warianty
 1954, rkp., masz., l., k. 178

62. Jw.
Artykuł, bibliografia materiału porównawczego
1954, rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 175
63. Jw.
Les ivoires messines et la porte de bronze de Gniezno
Les manuscrits a peintures mosanes de Pologne et leurs accointances avec les bas –
reliefs des portes de Gniezno
Artykuł, różne wersje i warianty
1954, rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 124
64. *Piękno i polskość Wrocławia dawniej i dzisiaj*
Odczyt dla Sekcji Historii Sztuki Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego
1954, rkp., masz., l., k. 51
65. *Skąd najwcześniej przeniknęły na Śląsk formy italianizującego renesansu*
Referat, różne wersje
1954 - 1957, rkp., masz., l., k.175
66. *Skąd renesans przyszedł na Śląsk*
Referat, różne wersje
1954 - 1957, rkp., masz., l., k. 184
67. *L'art Wallon et les rapports artistiques entre la Pologne et les pays mosans aux XI, XII, XIII et XIV siecles*
Referat na Congres Culturel Wallon a Liège
1955 - 1956, rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 169
68. Jw.
Konspekt, bibliografia, przypisy, fragmenty pracy, notatki, wycinki
1955 - 1956, rkp., masz., druk, j. franc., pol., l., k. 76
69. *Les rapports artistiques et culturels entre la Pologne et les pays situés entre la Meuse et la Seine du XI au XIV siecle*
Artykuł, różne wersje i warianty
Przed 1959, rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 87
70. *Les relations d'art entre la Pologne et les Pays Bas septentrionaux depuis le douzieme jusqu'aux commencement du dix-huitième siècle et notamment dans le domaine de l'architecture*
Referat na II konferencję mosańską w Hadze
1959 - 1960 rkp., masz., j. franc. pol., l., k. 149
71. *Doba romańska Wrocławia. Twórczy charakter jego ówczesnej polskiej kultury zaświadczony związkami między urbanistyką a architekturą*
Artykuł, różne wersje i warianty
1959 - 1960, rkp., masz., l., k. 149
72. *Dalemir i Pieszko. Dwie karty z dziejów polskiego rzemiosła budowlanego na Śląsku XIII i XIV w.*

Artykuł, różne wersje
B. d., rkp., masz., l., k. 161

73. *Emigracje majstrów artystów z Polski do Rosji XVII wieku*
Przemiany formy artystycznej ratusza lubelskiego od końca średniowiecza do XIX
stulecia

Artykuły
B.d., rkp., l., k. 39

C. Skrypty i wykłady

74. *Istota sztuki i doniosłość jej w ogólnym wykształceniu*
Rozwój sztuk plastycznych w Europie od romanizmu do baroku

Wyciąg z wykładów M.M., szkic wykładu, notatki
1930, b.d. rkp., powiel., j. niem., pol. l., k. 57

75. *Abstrakcjonizm i naturalizm*

Wykład na Seminarium Historii Sztuki KUL, notatki
1946 - 1947, rkp., masz., powiel., l., k. 137

76. *Abstrakcjonizm a naturalizm w sztuce*

Skrypt
1946 - 1947, rkp., masz., l., k. 154
Druk: Lublin 1947

77. Jw.

Odbitka szpaltowa, korekta 1
1946 - 1947, rkp., druk, l., k. 69

78. Jw.

Odbitka szpaltowa, korekta 2
1946 - 1947, rkp., druk., l., k. 121

79. *Abstrakcjonizm a naturalizm w sztuce*

Uwagi wstępne do kursu powszechnej historii sztuki, odbitka szpaltowa, korekta 3
1947, druk., l., k. 1 - 73, 177 - 245

80. *Architektura i malarstwo na Śląsku od 1650 do 1750 r.*

Historia sztuki Śląska

Fragment podręcznika historii sztuki, konspekt skryptu
1951 - 1953, rkp., masz., l., k. 102

81. *Barok Śląski 1650 - 1750*

Barok na Śląsku

Wstęp do podręcznika, artykuł
1952, b.d., rkp., masz., druk, l., k. 145
Druk: 2. „Świat i Życie” 1952, nr 27

D. Recenzje, opinie, ekspertyzy

82. Jan Białostocki, Michał Walicki: *Malarstwo europejskie w zbiorach polskich (1300 – 1800)*
 Zofia Stryjeńska: *Tańce polskie*
Sztuka na Śląsku (z powodu książki T. Dobrowolskiej)
 Zygmunt Świętochowski: *Architektura na Śląsku do połowy XII w.*
Wadliwe metody w badaniu związków artystycznych Polska - Moza w XII w.
 Recenzje
 Ok. 1930, 1953 - 1956, b.d., rkp., masz., druk, l., k. 207
83. *Le Hexaameron de Saint Amboise manuscrit écrit par le scribe Gotalcus orné d'initiales Mosanes...*
Odpis listu d-ra Morelowskiego do P.W. Księdza A. Dmochowskiego...w sprawie autentyczności korony XII/XIII w. na relikwiarzu św. Zygmunta w Płocku
Opinia o gobelinie francuskim drugiej połowy XVIII w.
Podziemia domów przy rynku Wrocławia od XVI do XIX w.
W sprawie jumsuzanów zbrojowni Ordynata hr. E. Krasińskiego w Warszawie
 Opinie, ekspertyzy m. in. korony płockiej, uczestnictwo w Komisji techniczno – artystycznej odnowienia katedry w Lublinie, opis stanu zabytków Wrocławia w liście do prof. Wędkiewicza
 1924 - 1958, rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 59
84. Zamek w Wiśliczu, konflikt z Adolfem Szyszko – Bohuszem, katedra poznańska, Pałac Biskupi we Wrocławiu, zamek w Brzegu
 Opinie i polemiki konserwatorskie, korespondencja
 1927 – 1962, rkp, masz., powiel., l., k. 57

E. Prace popularno - naukowe, wystawy

85. *Co Szukalski myśli o nich*
Duch Krakowa
Górne cięcie. Rozbohuszowanemu Bawołowi na Wawelu
Szukalski i „Jednoróg”
W doniosłej sprawie
 Artykuły, wycinki
 1927 - 1929, b.d. rkp., masz., druk. l., k. 56
86. *Aleksander Orłowski 1777 - 1834*
Co nam mówią zabytki na Opolszczyźnie
Uczenie - intuicja
 Odczyty
 1932, 1957, b.d., rkp., masz., l., k. 105
87. *Wystawa Warszawska „Odrodzenie w Polsce 1450 - 1650”*
Wystawa malarstwa rosyjskiego XVIII i XIX w. w artystycznej reprodukcji
Wystawa średniowiecznych rękopisów iluminowanych od XII do XV wieku
 Katalogi wystaw, omówienia
 1949 - 1952, rkp., masz., powiel., l., k. 55
88. *Rozkwit baroku na Śląsku 1650 - 1750*

Wystawa grafiki i rysunku, katalog, omówienie, notatki, wycinki
1952, rkp., masz., powiel., druk, l., k. 130

89. *Bolków i grupa zamków w okolicy Gór Kaczawskich*

Książ

Wykaz obiektów zabytkowych Śląska

Zabytkowa architektura Wrocławia i zawarte w niej dowody zasług polskich około rozwoju kultury Śląska od XI do XVIII stulecia

Informatory, artykuły do przewodników, streszczenie projektu Jerzego Rozpedowskiego adaptacji zamku w Zagórzcu Śl. na schronisko PTTK
1951 - 1956, b.d., rkp., masz., l., k. 120

F. Przemówienia, wspomnienia pośmiertne

90. Ochrona zabytków, zwrot polskich zbiorów historycznych

Przemówienia

1955 - 1959, rkp., masz., l., k. 77

91. Malarze, architekci, pedagodzy

Wspomnienia i nekrologi

1933 - 1957, j. franc., pol., rkp., masz., druk, l., k.35, zob. aneks 4

G. Materiały warsztatowe

92. Arrasy i gobeliny

Notatki, wypisy z literatury, wycinki dotyczące gobelinów wileńskich
1922 - 1933, b.d., rkp., druk, j. franc., pol. l., k. 177

93. Kraków

Wawel.

Notatki, wypisy z literatury, wycinki z prasy m. in. „Czas”, „Głos Narodu”, „Ilustrowany Kurier Codzienny”, „Kurier Polski”
1922 – 1959, b.d., rkp., druk, l., k. 162

94. Jw.

Skarbiec królewski, zbroje, krzyż skarbcza, Muzeum książąt Czartoryskich.

Notatki, wypisy z katalogów, literatury, wycinki z prasy m. in. „Głos Narodu”, „Ilustrowany Kurier Codzienny”, „Kurier Polski”
1927 - 1949, b.d., rkp., druk, l., k. 178

95. Słynne Polki, ważniejsi architekci francuscy, malarze polscy na dworach carskich

Wypisy z literatury, notatki m. in. o Lisiewskich, Karśnickim
1923 - 1959, b.d., rkp., masz., j. franc., niem., pol., l., k. 140

96. Malarstwo i teoria sztuki, sztuka a literatura

Rytmika, dźwięki, charakterystyka bohaterów, góry i skały.

Notatki, wypisy, wycinki

1924 – 1939, b.d, rkp., masz., j. niem., pol., l., k. 365

97. Zabytki Lednicy, Łęczycy, Mosarzu, Pelplina, Płocka i Torunia

Notatki, wypisy z literatury, ilustracje

1930 - 1949, b.d., rkp., druk, l., k. 198

98. Zabytki gnieźnieńskie
Fragmenty prac, notatki, wypisy, wycinki
1935 - 1959, b.d., rkp., masz, druk, j. franc., pol., l., k. 160
99. Związki kultury mozańskiej z Polską
Notatki, pomysły badawcze, wypisy
1935 - 1955, b.d., rkp., masz., j. franc., niem., pol., l., k. 216
100. Jw.
Miniatury, imiona spotykane w Polsce i ich źródła belgijskie, Moellan
Notatki, wypisy z literatury
1935 - 1950, b.d., j. franc., pol., rkp., l., k. 199
101. Jw.
Fragmenty pracy, przypisy
1947- 1955, b.d., rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 178
102. Jw.
Fragmenty pracy, notatki
Ok. 1949, b.d., rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 216
103. Jw.
Fragmenty 4 rozdziału, notatki
Ok. 1949, b.d., rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 154
104. Jw.
Fragmenty pracy, Liège, notatki
Ok. 1949 - 1957, b.d., rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 218
105. Jw.
Aneksy, noty, przypisy, spis reprodukcji, notatki
Ok. 1949, b.d., rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 171
106. Niderlandy, architektoniczne powiązania Visby, Wilna i Gdańska, Pomorze.
Notatki, wypisy z literatury, wycinki
Ok. 1936 - 1953, b.d., rkp., druk, j. franc., pol., l., k. 202
107. Wilno
Budownictwo, plany architektoniczne, zabytki ruchome w kościołach wileńskich.
Notatki, wypisy z literatury
1936 - 1952, b.d., rkp., l., k. 305
108. Jw.
Znaczenie baroku wileńskiego XVIII w.
Notatki, wypisy z literatury, bibliografia
Ok. 1936, b.d., rkp., masz., druk, l., k. 186
109. Jw.
Architekci i sztukatorzy. Tatarzy w Wilnie.
Notatki, odpisy i wypisy z literatury

- Ok. 1936 - 1948, b.d., rkp., druk, j. ros., pol., l., k. 311
110. Jw.
C. Tencala, historia sztuki.
Notatki, wypisy z literatury
Ok. 1936 - 1946, b.d., rkp., masz., druk, j. niem., pol., ros., l., k. 176
111. Jw.
J. Glaubiz, historia sztuki wileńszczyzny.
Notatki, wypisy z literatury
Ok. 1940. b.d., rkp., masz., druk, j. pol., ros., l., k. 109
112. Jw.
Zamek dolny i górny, zamki polsko – litewskie.
Notatki, wypisy z literatury, rysunki
Ok. 1940 - 1942, b.d., rkp., masz., j. franc., pol., ros., l., k. 209
113. Rotundy, zamki i obwarowania, adaukt
Notatki, wypisy z literatury
Ok. 1947 - 1951, b.d., rkp., masz., druk, j. franc., pol., l., k. 262
114. Tympanon Świątosława
Notatki, wypisy z literatury
1948 - 1950, b.d., rkp., j. franc., pol., l., k. 50
115. Urbanistyka Wrocławia, rozwój miast na Śląsku
Notatki, wypisy z literatury, rysunki, wycinki
1948 - 1962, b.d., rkp., masz., druk, j. franc., niem., pol., l., k. 153
116. Jw.
Praca, fragmenty, przypisy, bibliografia
Ok. 1950, b.d, rkp., masz., j. franc., niem., pol., l., k. 142
117. Jw.
Objaśnienia rycin, podpisy pod reprodukcje, sprostowania
Ok. 1950, b.d, rkp., masz., j. franc., niem., pol., l., k. 186
118. Jw.
Objaśnienie mapek, planu, poprawki do tekstu
Ok. 1950, b.d, rkp., masz., j. franc., niem., pol., l., k. 118
119. Jw.
Obwarowania niemieckie, sarkofag Henryka V, renesans.
Notatki, wypisy z literatury
Ok. 1950, b.d, rkp., masz., j. franc., niem., pol., l., k. 189
120. Jw.
Biblioteka Ossolińskich, Uniwersytet Wrocławski.
Notatki, wypisy z literatury
Ok. 1951 - 1954, b.d., rkp., masz., l., k. 49

121. Jw.
Strzelno.
Fragmenty prac, notatki, wypisy
Ok. 1951, b.d., rkp., masz., l., k. 128
122. Jw.
Notatki, wypisy z literatury m. in. *Jean B. Mathieu a przełomowe zmiany na Śląsku*
Ok. 1951 - 1955, b.d., rkp., masz., l., k. 172
123. Jw.
Notatki m. in. o Franciszku Urbańskim, wypisy z literatury, rysunki
Ok. 1951 - 1959, b.d., rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 206
124. Jw.
Wrocław romański. Fragmenty przypisów, wykazów rycin, notatki, wypisy z literatury
Ok. 1951 - 1960, b.d., rkp., masz., j. niem., pol., l., k. 202
125. Jw.
Wrocław romański. Komentarze, teksty źródłowe, przypisy
Ok. 1951 - 1956, b.d., rkp., masz., j. franc., łac., niem., pol., l., k. 222
126. Jw.
Wrocław romański. Przypisy, podpisy pod reprodukcje i ryciny, wykaz rycin
Ok. 1951 - 1956, b.d., rkp., masz., l., k. 203
127. Jw.
Notatki, wypisy z „Topografii Śląska F. B. Wernhera”
Ok. 1951 - 1953, b.d., rkp., l., k. 255
128. Jw.
Olbin, barok Śląski 1650 – 1750. Notatki, wypisy z literatury, fragmenty prac
Ok. 1952, b.d., rkp., masz., l., k. 174
129. *Słownik historyczny sztuk plastycznych.*
Sztycharstwo
Spis haseł od litery A do G. Spis działów
Ok. 1950 - 1952, rkp., l., k. 41
130. Dalmir i Pieszko. Tadeusz Makowski
Notatki, wypisy z literatury, fragmenty prac
1953 - 1961, b.d., rkp., masz., j. niem., pol., l., k. 196
131. Architekci i budowniczy
Węgry, Niemcy, Austria i Dalmacja. Notatki, wypisy
Ok. 1953 - 1959, b.d., rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 221
132. Historia sztuki
Zabytki: Białystok, Budapeszt, Chełm, Elbląg, Gdańsk, Gniezno, Grodno, Holszany,
Kalisz, Karczmiska, Kielce, Kijów, Kobierzyna, Kozłówka, Kraków, Kresy,

Krysowice, Krzemionki, Kujawy, Lublin, Szczepieszyn, Warszawa, Watykan, Wilanów, Zamość, Żywiec. Wycinki z prasy codziennej i czasopism 1920 – 1956, rkp., druk, l., k. 93

133. Jw.

Architektoniczne notatki z podróży, wypisy biblioteczne 1923 – 1961, b.d., rkp., masz., j. franc., pol., l., opr., k. 243

134. Jw.

Wycinki z gazet m. in. na temat zabytków, Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu 1929 – 1959, b.d., druk, j. ang., pol., l., k. 28

135. Jw.

Notatki, wypisy z literatury m. in. o Walgierzu Udały 1933 – 1961, b.d., rkp., druk, j. franc., pol., l., k. 229

136. Jw.

Notatki spraw wykonanych i do wykonania, bibliografie do przyszłych prac 1933 – 1951, b.d., rkp., l., k. 190

137. Jw.

Rysunki szczegółów architektonicznych, oznaczeń heraldycznych, notatki, wycinki 1933 - 1959, b.d., rkp., druk, j. franc., pol., l., k. 166

138. Jw.

Odpisy listów, spisy inwentarzy, książek, wycinki 1935 – 1950, b. d., rkp., l., j. ang., franc., pol., k. 185

139. Jw.

Witraże, chorągwie i arsenał Władysława IV, zbiory polskie XVIII w., strój polski. Notatki, fragmenty nieokreślonych opracowań, załączników, przypisy B.d., rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 82

140. Jw.

Notatki, wypisy z literatury B.d., rkp., j. franc., pol., l., k. 231

141. Historia sztuki

Notatki, wypisy z literatury B.d., rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 444

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ, ZAWODOWEJ, SPOŁECZNEJ I WYDAWNICZEJ

A. Działalność organizacyjna i naukowa

142. Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie Wydział Sztuk Pięknych, Wileńskie

Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Sekcja Historii Sztuki

Sprawa sprowadzenia do kraju kamieni litograficznych do „Albumu Wilna” i innych wydawnictw Jana Kazimierza Wilczyńskiego, wykazy, korespondencja, zaproszenia

- 1924 – 1937, rkp., masz., druk, j. franc., pol., l., k. 127
143. Uniwersytet Wrocławski
Katedra Historii Sztuki, trzyletni plan badań naukowych, preliminarz Katedr, opinie o pracach, notatki, M.M.: *O katedrę czy o kierunek historii sztuki na naszym Uniwersytecie* korespondencja, wycinki
1946 – 1961, rkp., masz., druk, l., k. 130
144. Wrocławskie Towarzystwo Naukowe
Statut - projekty, sprawozdania
1954 - 1955, rkp., masz., powiel., l., k. 101
145. Jw.
Sprawozdania, materiały na Walne Zgromadzenie, referat w sprawie stosowania uchwały rządu o usuwaniu zniszczeń wojennych, regulamin wydawniczy
1955 - 1960, rkp., masz., powiel., l., k. 183
146. Wrocławskie Towarzystwo Naukowe
Komisja Historii Sztuki, sprawozdania z posiedzeń, plany prac naukowych, streszczenia referatów Tadeusza Broniewskiego i Andrzeja Jochelsona, prezentowanych na posiedzeniach
1951 - 1959, rkp., masz., l., k. 65
147. Jw.
Notatki z posiedzeń, wycinki
1948 - 1960, rkp., masz., druk, l., k. 178
148. Jw.
Zaproszenia na zebrania, korespondencja, wycinki
1948 - 1960, rkp., masz., druk, l., k. 150
149. Wystawa i kongres sztuki i kultury wallońskiej w Liège, podróże służbowe do Belgii, Francji i Holandii, nawiązywanie międzynarodowych kontaktów naukowych
Korespondencja, zaproszenia, opis podróży
1951 – 1960, rkp., masz., druk, j. franc., pol., l., k. 97
150. Sesja naukowa poświęcona sztuce na Śląsku, Zjazd konserwatorów, 1000 – lecie Polski i Wrocławia
Program sesji, projekt uroczystego pochodu, notatki i korespondencja, wycinki
1954 – 1959, rkp., masz., powiel., druk, l., k. 62
- B. Materiały działalności zawodowej, społecznej i wydawniczej**
151. Polskie Towarzystwo Opieki nad Zabytkami Przeszłości i Kultury w Moskwie
Sprawozdania, *Sprawozdanie... 1915 – 1918; Wykaz materiałów inwentaryzacyjno - naukowych Polskiego Towarzystwa...; Zaginiony obraz Dolabella „Tryumf Żółkiewskiego”*; *Polskie pamiątki literackie w Moskwie; Pamiątki polskie w Moskwie*, materiały inwentaryzacyjne, korespondencja
1915 - 1929, rkp., masz., l., k. 62
152. Komitet Polski w Moskwie. Wydział Opieki nad Ruchomą Własnością Ewakuowaną i

- Zabytkami Sztuki
Korespondencja
1917, rkp., masz., l., k. 23
153. Delegacja Rzeczypospolitej Polskiej w Specjalnej Komisji Mieszanej
Projekty rezolucji, sprawozdanie z prac archiwalnych, uwagi dla Przedstawicielstwa, mandaty, porozumienia i upoważnienia, notatki, korespondencja
1918 - 1930, rkp., masz., druk., j. niem., pol., ros., l., k. 148
154. Jw.
Arrasy jagiellońskie, gobeliny warszawskie, odnalezienie i rewindykacja, raporty, sprawozdania, korespondencja, notatki,
1921 - 1925, b.d., rkp., masz., druk., j. franc., łac., pol., ros., l., k. 220
155. Delegacja Rzeczypospolitej Polskiej w Specjalnej Komisji Mieszanej
M.M., K. Wójcik: *Wedle 10 tomowego dzieła „Opis Orużejonej Pałaty”. Dary Królów Polskich dla carów rosyjskich w „Orużejonej Pałacie „ w Moskwie; W sprawie szafiru stanowiącego resztę z jednej z koron polskich a znajdującego się w Moskwie w Orużejonej Pałacie pod nr 1018; Memorial uzupełniający (III ci) ekspertyzy naukowej ... w sprawie insygniów skarbcza koronnego i innych przedmiotów reprezentacyjno - państwowych polskich, objętych żądaniem Delegacji Polskiej z dn. 6 października 1922 za Nr 6545/IV, różne wersje, korespondencja*
1922 - 1930, rkp., masz., j. pol., ros., l., k. 226
156. Jw.
Archiwum ks. ks. Repninych, obrazy, biusty i płaskorzeźby w Bibliotece Załuskich, raporty, sprawozdania
1922 - 1924, rkp., masz., j. pol., ros., l., k. 80
157. Komisja Historii Sztuki Akademii Umiejętności w Krakowie, Delegacja Polska w Wiedniu
Pozyskiwanie przyrządów naukowych z likwidowanych zakładów naukowych, poszukiwania zbiorów polskich w Austrii i Niemczech
1919 – 1938, rkp., masz., druk., j. niem., pol., l., k. 37
158. Zwrot arrasów i skarbów wawelskich z Kanady
Nawiązanie kontaktów, pomoc Witolda Małcużyńskiego, organizacja wystawy, korespondencja
1957 – 1959, rkp., masz., druk., j. ang. franc., pol., k. 101
159. Hornung Z.: *Władysław Podlacha – sylwetka uczonego.*
Kozaczewski Tadeusz: *Rotunda w Strzelinie; Kościół jednonawowy z prostokątnym prezbiterium na dolnym Śląsku*
Rudkowski Tadeusz: *Mauzoleum renesansowe w Szklarach Górnych*
Propozycje projektów, uwagi i sprostowania, recenzje prac, korespondencja, notatki, rachunki i zestawienia
1929 – 1962, rkp., masz., l., k.120
Druk, poz. 1 [w:] *Księga ku czci W. Podlachy czyli T.I. Artibus*

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

160. Życiorysy, bibliografie prac własnych, wykazy cytowań, informacje o publikacjach
Wykazy, korespondencja
1930 - 1961, rkp., masz., druk, j. franc., niem., pol., l. k. 201
161. Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Wiedeński, Polska Szkoła w Batignolles, szkoła realna II w Krakowie, Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie
Zaświadczenia, poświadczenia, odpisy, protokoły, zaproszenia, wycinki
1905 - 1964, rkp., masz., druk, j. franc., niem., pol., l. k. 149
162. Wystawy, odczyty, antykwariaty, biblioteki
Wynajem mieszkania, zaproszenia, rozliczenia podróży służbowych Belgia, Francja, Holandia, umowy, dowody nadania, kwity, rewery, notatki: do załatwienia zamówienia, adresy
1913 - 1962, rkp., masz., druk, j. ang., franc., niem., pol., l. k. 279

IV. KORESPONDENCJA WYCHODZĄCA I WPLYWAJĄCA

163. Osoby i instytucje A – Z
1921 – 1960, rkp., masz., j. franc., niem., pol., l., k. 99, zob. aneks 5

V. MATERIAŁY O TWÓRCY ZESPOŁU

164. Recenzje, cytowania i omówienia prac i wystąpień M.M.
1925 - 1959 rkp., masz., druk, j. ang., franc., pol., l. k.105, zob. aneks 6
165. Karol Korsak: *Arrasy Zygmuntowskie*
Karol Korsak: *Bronzy zamkowe*
M.M.: *Na tle arrasów jagiellońskich*
M.M.: *Wartość artystyczna arrasów jagiellońskich i wartość naukowa ataków ks. Korsaka*
Artykuł, polemika
1922 - 1923, rkp., masz., druk, l., k. 86
Druk: 1. „Kurier Warszawski” 1923
2. „Kurier Warszawski” 1922
3. „Kurier Warszawski” 1923
166. *Notatka w sprawie drugiej opinii o rozprawie M. Morelowskiego pt.: „Oeuvres d`art mosan” itd. mianowicie opinii bez podpisu ...*
Na temat „Przewodnika”
Ocena kart katalogowych zbioru graficznego nadesłanych przez Bibliotekę Uniwersytecką we Wrocławiu
Odpowiedź prof. M. Morelowskiego na wywody inż. architekty Marcina Bukowskiego
Wadliwe metody w badaniu związków artystycznych Polska – Moza w XII w.
Korespondencja, notatki, wyjaśnienia w tym Adolph Goldschmidt, sprawa drzwi gnieźnieńskich, Władysław Floryan, redakcja artykułów, wycinki
1938 - 1956, rkp., masz., druk, j. franc., niem., pol., l., k.153

VI. MATERIAŁY OSÓB OBCYCH

167. Wilhelmina Lepik - Kopaczyńska: *Życiorys*
 Stanisław Noakowski: *Kartki wspomnień z lat dzieciennych i młodości*
 T. Prubor (Karol Iwanicki): *Rozwój architektury i umiejętności z nią związanych od średnich wieków do XIX w.*
 1917 [?] - 1955 rkp., masz., l., k. 142

VII. ZAŁĄCZNIKI

168. Historia sztuki, architektura
 Artykuły popularnonaukowe M.M.
 1930 – 1952, druk., l., k.18, zob. aneks 7

ANEKS 1

- J. 34. Arrasy i gobeliny
Arrasy wawelskie Zygmunta Augusta ich wartość artystyczna i znaczenie w dziejach sztuki XVI w.
Powrót jagiellońskich arrasów do Polski „Sprawozdanie Komisji Historii Sztuki PAU” 1922
Résumé de l'étude du Dr M. Morelowski sur les 10 tapisseries bruxelloises du Trésor de la Cathédrale de Wilno (Pologne)
Sto pięćdziesiąt sześć arrasów flamandzkich Rzeczypospolitej Polskiej
Les 156 Tapisseries bruxelloises du Château Royal de Cracovie (Pologne) et leur importance pour l'histoire de l'art. flamand au XVI s „Sztuki piękne” 1925
Les Tapisseries de l'ancienne Republique de Pologne

ANEKS 2

- J. 38. Sztuka wileńska
Constantino Tencalla twórca kolumny Zygmunta III w Warszawie a zagadnienia autorstwa kaplicy św. Kazimierza i kościoła św. Teresy w Wilnie „Prace i materiały. Sprawozdanie Sekcji Historii Sztuki TPN w Wilnie” 1935, z. 4
Geneza stylu kościoła św. Anny i brama Lubicz w Wilnie
Jerzy Orda. Niewyzyskane źródło do architekta J. Glaubica i malarzy wileńskich XVIII w.
Kaplica Suzinów w Wilnie a rotunda na Wawelu
Kościół wileński
Materiały do dziejów artystycznych kościoła św. Katarzyny w Wilnie zebrane przez Józefę Orańską i uzupełnione uwagami M. Morelowskiego
Pejzaż Wilna
Portrety P. Danckersa de Ry w Szwecji, Niemczech i Wilnie a dekoracja wnętrza kaplicy św. Kazimierza
Spór urbanistyczny w Borunach w 1756 roku i sukces architekta Osikiewicza
Sztuka dawna i sztuka nowa w Wilnie
Tapiserja z polowaniem w skarbcu katedry wileńskiej a kartony szkoły Rubensa do serii „Polowań”
- J. 39.
Ruiny Domu Jagielly w terenie placu katedralnego w Wilnie
Uzupełnienie do rozprawy M. Morelowskiego „Korona i hełm... a sprawa grobowców dynastycznych w Wilnie”

Wykopaliska na placu katedralnym
Zarys najpilniejszych prac konserwatorskich około zabytków Wilna ab 1942 r.
Zarysy syntetyczne sztuki wileńskiej

ANEKS 3

- J. 56. Ślady polskiej twórczości architektonicznej, malarskiej i rzeźbiarskiej na Śląsku
Polska twórczość w urbanistyce miast średniowiecznych Śląska
Rysunki architektoniczne Samuela Suchdolca z r. 1672 „Rozprawy Komisji Historii
Sztuki Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego” 1957
Sprawozdanie z osiągnięć naukowych Wrocławia w zakresie historii sztuki
Stan i rezultaty badań okresu powojennego we wrocławskich ośrodkach naukowych w
zakresie historii sztuki na Śląsku
Trzy kościoły Johannickie na Dolnym Śląsku XII – XIV w.
Wpływy polskie w monumentalnej rzeźbie nagrobkowej Śląska w dobie renesansu

ANEKS 4

- J. 91. Malarze, architekci, pedagodzy
Maximilien Kawczyński enfant que pédagogue – romaniste et individualiste 1957
Pogrzeb Wł. Podlachy
Ś.p. Adam Wolański
Ś.p. prof. Juliusz Kłos „Czas” 1933
Twórczość malarska i architektoniczna ś.p. Bohdana Kalles – Krauz 1885 – 1945,
1945
Życiorys ś.p. Józefa Serafinowicza

ANEKS 5

- J. 163. Osoby i instytucje A – Z

Korespondencja wychodząca

Der Alten Pinakothek in Munchen	1. 1.	1938
Antiquarische Haus „Kunstachau” Blumenreich	1. 1	b.d.
Batowski Zygmunt	1. 1	b.d.
Diffusion Artistique Manneback	1. 1	b.d.
Floryan Władysław	1. 1	1956
Laurent	1. 1.	b.d.
Masai F.	1. 1	1958
Michalak Antoni	1. 1.	b.d.
Ptaszycka Anna	1. 1.	1957
Sabourin Ivan	1. 2	1959
Świda Witold	1. 1	1956
Wędkiewicz Stanisław	1. 1	1951
Widajewicz	1. 1	1949
Zdziarska Romana	1. 1.	1954
Odbiorcy nierozpoznani	1. 5	1921 – 1960

Korespondencja wpływająca

Bober Harry	1. 1	1958
Braudel Fernand	1. 1	1958
Francastel Pierre	1. 1	1957
Göbel	1. 1	1930
Hahnloser H.R.	1. 1	1958
Harcourt Emmanuel (d')	1. 1	1960

Lemaire R.	wizytówka	1922
Lepszy Leonard	l. 1	1930
Lestocquey J.	l. 2	1938
Lorentz Stanisław	l. 1	1950
Southma G.H.	l. 1	1959
Walicki Michał	l. 1	1955
Wiktor	l. 1	b.d.
Nadawcy nierozpoznani	l. 3	1930, b.d.

ANEKS 6

- J. 164. Recenzje, cytowania i omówienia prac i wystąpień M.M.
- Broniewski Tadeusz: *Zapomniane, niedostatecznie opracowane i ostatnio odkryte zabytki romańskie Wrocławia i Sobótki* 1955
- Charkiewicz W.: *To i owo o RWZA*
- Chmarzyński Gwido: *Zapomniane, niedostatecznie opracowane i ostatnio odkryte zabytki romańskie Wrocławia i Sobótki* 1956
- David Pierre: *Mr. Marian Morelowski professeur d'histoire de l'art...* "Revue d'Histoire Ecclesiastique" 1935
- Dobrzycki Jerzy: *Arrasy wawelskie w świetle najnowszych badań naukowych* „Czas” 1925, nr 105
- Editions d'art. Lucien Mazenod "Les architects célèbres" (2 volumes)*
- Gulczyński Eugeniusz: *Wydawnictwo poświęcone historii sztuki* „Kurier Wileński” 1935
- Herbst Stanisław: *Wrocław analiza urbanistyczna cz. 1*, 1951
- Kaczmarek B.: *Sprawa bliska nam wszystkim* „Gazeta Robotnicza” 1953
- Klaczyński S.Z.: *Pochodzenie stylu kościoła św. Anny* „Kurier Wileński” 1933
- Klaczyński S.Z.: *Twórca kaplicy św. Kazimierza w Wilnie i kolumny Zygmunta w Warszawie* „Kurier Wileński” 1932
- Kruszyński Tadeusz.: *Korona i hełm znalezione w Sandomierzu i ich ostatnia naprawa* „Kurier Literacko – Naukowy” 1933
- Kruszyński Tadeusz.: *Nieznani artyści krakowscy XVIII w. i ich odnalezione dzieła sztuki* „Kurier Literacko – Naukowy” 1929
- Leman A.: *Une tapisserie tournaïsiennne du XVe siècle à Cracovie* „Bullétin du Comité Flamand de France” 1929
- Limanowski Mieczysław: *Nauka polska prostuje Niemców* „Słowo” 1938
- M.K.: *Racja prof. Morelowskiego* „Gazeta Robotnicza” 1959
- Rola Benedyktynów belgijskich w tworzeniu najstarszych polskich legend*
- Rolland Paul: *Révue belge d'archéologie et d'histoire de l'art* 1936
- sl.: *O restytucję skarbcza koronnego na Wawelu* „Głos Narodu” 1930
- Swarzenski Hanns: *Book and periodical reviews recent literature on medieval minor arts* “The art bulletin a quarterly by the college art association of America” 1942
- Święcicki B.W.: *U żywotnych źródeł wiedzy orientalistycznej w Polsce* „Kurier Wileński” 1932
- Świętochowski Zygmunt: *W związku z recenzją z „Architektury na Śląsku do połowy XIII w”* „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki” 1956
- Traduction des titres des derniers travaux de Dr. Marian Morelowski*
- Vilensiana naukowo – artystyczne w Polsce i za granicą* „Kurier Wileński” 1937
- Wewnętrzne urządzenie Wawelu* „Czas” 1927
- Wielkie zebranie w sprawie zdobienia Wilna kwiatami* „Kurier Wileński” 1937
- Wilno w kwiatach* „Słowo” 1937

Wizja dawnego Wilna i jego związki z Pomorzem „Dzień Pomorski” 1938
Zabytki Wileńszczyzny i Pomorza a nauka niemiecka „Słowo Pomorskie” 1938
 Z.K.: *Korona Polska* „Słowo” 1930
 Złat M.: *Uwagi do rozprawy prof. M..Morelowskiego* „Skąd renesans przyszedł na Śląsk”

ANEKS 7

J. 168 Historia sztuki, architektura

Idąc ulicami Wrocławia „Gazeta Robotnicza” 1951
Jak mieszkać „Czas” 1930
Na odcinku „Lotu” Estonja – Wilno – Saloniki „Kurier Wileński” 1932
Największy rzeźbiarz XVIII-wiecznego Wrocławia „Gazeta Robotnicza” 1951
Polska myśl urbanistyczna w rozwoju miast śląskich „Dziennik Zachodni” 1952
Ratujmy Gdańsk polski i belgijski „Tygodnik Powszechny” 1945 nr 31
Walka z burżuazyjno – spekulacyjnym oszpecceniem Wrocławia „Słowo” 1950
Wymowne 100 lat różnicy
Wyróżnienie urny z wileńską ziemią na Sowińcu „Kurier Wileński” 1937
Źródła architektury gdańskiej „Wiadomości Literackie” 1939 nr 31 – 31

Spis dokumentacji niearchiwalnej

(aktowej) przeznaczonej na makulaturę lub zniszczenie

Lp.	Nr i lp. spisu zdawczo-odbiorczego	Symbol z wykazu akt	Tytuł teczki	Daty skrajne	Liczba tomów	Uwagi
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.			Materiały warsztatowe, notatki nieczytelne	1923 - 1964	8	
2			Wycinki z gazet codziennych	1946 - 1962	3	
3			Trzecie i dalsze egzemplarze prac, maszynopisy, kopie	1934 - 1960	4	